

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Keturi tūkstančiai kilometrų iš tamsos į šviesą

2012-12-03

ŽURNALAS: KULTŪROS BARAI

TEMA: Kinas

AUTORIUS: Irena Alperytė

DATA: 2012-12

Keturi tūkstančiai kilometrų iš tamsos į šviesą

Irena Alperytė

Su režisieriumi Jokūbu Viliu Tūru kalbasi Irena Alperytė

Yra tik viena kelionė. Tai kelionė į save.

Rainer Maria Rilke

Irena Alperytė. *Scanorama 2012 pristatė Jūsų filmą „Sapnuoju, kad einu“ apie piligriminę kelionę į Santjago de Kompostelą. Įstrigo jo pradžia: lovytėje miega kūdikis, iš šilto miegamojo vyras išeina į šaltą sausio penktosios naktį... Girgžda sniegas. Kai žiūrėjau filmą, nuolat sukildavo gumulas gerklėje. Po peržiūros paklausiau vieną iš Scanoramos savanorių, dirbusį britų komandoje, kaip jam patiko filmas? „Jis taip giliai mane paveikė, kad net kalbėti negaliu“, – atsakė. Dalis žiniasklaidos, aptardama filmą, kabinasi už to, esą bohemiškai gyvenęs žmogus atsiduria aklavietėje ir turi kažką daryti, kad susitvarkytų. Išėjis – kelionė. O aš pamačiau problemą visai kitur. Gal todėl, kad nepažįstu bohemos gyvenimo... Bet ir be šios patirties išvelgiau Jūsų filmo prasmę.*

Jokūbas Vilius Tūras. Į kelionę išėjau, nes turėjau aibę motyvų, susidėliojusių būtent tais metais. Išėjau, kad iš naujo patikėčiau gyvenimo prasmingumu. Nors ir baiminausi, kad pradėjęs eiti nesustočiau kur nors Lenkijos viduryje ar net Lietuvoje, nepasiekęs sienos, nes gal visa tai man ims ir pasirodys beprasmiška. Priežasčių išeiti turėjau ir be filme pateikiamos mano praeities, su kuria einu susitaikyti, laiškuose pasakodamas apie ją žmonai ir visiems kitiems. Tai tik vienas, žiūrovams aiškiausiai matomas motyvas. Antra, neįvardyta ir nežinau, ar kitiems suprantama priežastis buvo ta, kad mane išginė didžiulis nerimas dėl Lietuvoje susiklosčiusios (tai buvo 2010 m.) situacijos, ne tiek politinės, kiek emocinės. Nedavė ramybės tas banalus visų bėgimas, laiko neturėjimas, santykių ir jausmų paviršutiniškumas. Mane tai dusino, darėsi

sunku miegoti naktimis. Iki šiol kartais atrodo, kad laukiančių pasaulio pabaigos Lietuvoje kur kas daugiau, negu norinčių gyventi. Šita kelione norėjau sau ir aplinkiniams parodyti, kad egzistuoja kelias iš tamsos į šviesą. Norėjau pažiūrėti, ką jaučia, kuo tiki kiti žmonės Europoje.

Į Santjago de Kompostelą pasirinkau ilgesnį kelią – ne tiesiai per Lenkiją, Vokietiją, Prancūziją į Ispaniją. Siekiau aplankyti kuo daugiau šalių, todėl mano maršrute atsirado Čekija ir Šveicarijos Alpės. Norėjau pasidalyti savo jausmais būtent šiame – Šv. Jokūbo kelyje, kuris, beje, jau yra pažymėtas žemėlapiuose nuo pat Ogrodnikų prie Lietuvos sienos (nors ir be tokios geros infrastruktūros kaip Prancūzijoje ir Ispanijoje). Padariau apie 70 interviu, kurie nepateko į filmą, nes nepaprašiau kalbintų žmonių sutikimo naudoti tuos pokalbius, be to, filmas būtų tiesiog per ilgas. Aš klausdavau, ką jie laiko amžinosiomis vertybėmis, kaip jas supranta tiek globaliai, tiek asmeniškai. Arba: „Ką pasakytumėte savo atžaloms, jeigu žinotumėte, kad šiandien įvyks pasaulio pabaiga?“ Išgirdavau lyg ir testamentą. Žmonės susimąstydavo, net išsigąsdavo, bet po tokių pokalbių dažniausiai susidraugaudavome.

Suprantu, kad kyla svarbiausias klausimas: ar buvo prasminga? Tiek rizikuoti savo sąnariais, gyvybe, nes tikrai pavojinga eiti žiemą kelkraščiu per plikledį, pro šalį lekiant automobiliams, klampoti miškais, dažniausiai be jokių pramintų takų...

Kai kurie žiūrovai pasigedo tiek fizinės, tiek psichologinės kančios, nuovargio, baimės, nusivylė, kad niekas manęs neužpuolė, nedavė į akį. Atseit, per daug sėkmingai viskas klostėsi. Gal iš tikrųjų mane kažkas saugojo, nes nuėjau visą kelią be didesnių grėsmių? Tiesa, keturis kartus užkabino pro šalį važiuojantys automobiliai, bet nė vienas nepartrenkė, nenusviedė ant plento ar šalikelėn. Užkabino kuprinę, lazda, rankovę... Šiek tiek gailiuosi, kad neišdrįsau filmuoti savo kančios. Atrodė, negi čia dabar rodysiu, kaip suknistai jaučiuosi. Aišku, kai būdavau nusikalęs, filmuoti tiesiog nelikdavo jėgų.

Kelionė buvo *prasminga*. Nueitas kelias sustiprino mano norą gyventi. Supratau, kad dar gyva gėrio, vilties ir šviesos dvasia. Nežinau, ar atsakiau į klausimą, bet tie, kam filmas atrodė artimas, turbūt irgi ieško šviesos.

Ką Jums reiškė žmonos palaiminimas prieš kelionę? Ką ji pasakė?

Sužinoti atsakymą, manau, knieti visoms moterims. Žmona buvo ką tik pagimdžiusi, o aš po dviejų mėnesių išėjau. Pradėjome kalbėti apie mano kelionę prieš kokius keturis mėnesius. Iš pradžių jai plaukai piestu stojosi vien nuo tokios minties. Manė, kad juokauju. Vėliau prasitarė: visą tą laiką, kol keliavau per Lenkiją, vylėsi, gal apsisuksiu ir grįšiu. Bet po mėnesio, kai įžengiau į Vokietiją, suprato, kad eisiu iki galo.

Su žmona ilgai kalbėjomės apie šią kelionę. Neįkalbinėjau jos, norėjau, kad pati pajustų, suvoktų, kodėl man tai svarbu. Tikėjau, kad supras, nes ji su manimi buvo ėjusi į antrąją kelionę Šv. Jokūbo keliu. 2008 m. ji pati mane susirado ir paprašė, kad lydėčiau ją piligriminėje kelionėje į Santjago de Kompostelą. Kartu nuėjome 400 kilometrų, po to ir susituokėme. Nemanau, kad ji būtų pritarusi šiai idėjai, jeigu pati nebūtų ten ėjusi. Kiekvienas žmogus bet kurioje kelionėje, nesvarbu, kiek ji truktų, nesvarbu, kokia jos geografija, įgyja kažką, dėl ko jis pasikeičia. Kitiems neįtikinamai

skamba, kad man neužteko to mėnesio, kai pirmą kartą Šv. Jokūbo keliu ėjau vienas, ir tos antros kelionės kartu su būsimąja žmona. Išėjau į trečią kelionę, nes norėjau pajusti, ką patirdavo pirmieji piligrimai senais laikais, kai kelionės tikslą pasiekdavo savo kojomis, be automobilių ar lėktuvų. Manęs klausdavo, ar atgal grįšiu irgi pėsčiomis. Atsakydavau: norėčiau, bet bijau pernelyg atitrūkti nuo šeimos, prarasti ryšį su dukrele.

Ar matėte Larso von Triero „Melancholiją“?

Mačiau.

Klausiu, nes ten irgi yra tam tikra kelionė...

Aš linkęs supaprastinti tokius dalykus, kad nepasiklyščiau ilguose svarstymuose. Šiame filme von Trieras, nors ir gana šviesiai išlaviruoja, vis dėlto kalba apie neviltį. Šiaip ar taip, jo „Melancholija“ susijusi su pradimu. Šitas filmas suteikia nedaug vilties. Nors, kaip sakiau, režisierius viską nuskaidrina ir filmo esmė – šviesi neviltis.

Laikaisi nuomonės, kad bet kuris menininkas turi jausti begalinę atsakomybę už tai, ką pateikia žiūrovams. Kalbu ne apie kokybę, o apie turinį. Bet kurio žanro menui nebanaliai pateikti šviesias temas yra lygiai taip pat sunku, kaip nebanaliai suvaidinti teigiamą herojų. Didžioji dalis aktorių laukia piktadario arba tragiško herojaus vaidmenų, nes įtikinamai ir nelėkštai įsikūnyti į tokius yra kur kas lengviau negu į visapusiškai teigiamą personažą. Dažnai menininkai nerašo, nestato šviesių pjesių, nevaidina teigiamų herojų, netapo saulės, nes to daryti tiesiog jau negali. Jiems tai pernelyg lėkšta. Mene jie vertina tik negatyvią plotmę. Kad galėtum nuoširdžiai skleisti šviesą, privalai bent kurį laiką gyventi dorai, harmoningai, turi stengtis suvokti, kaip svarbu negriauti savo ir kitų tikėjimo.

Bet kuris autorius atsispiria nuo savo gyvenimo patirties. Dažniausiai ta patirtis būna jau užnuodyta, baisiai niūri, persmelkta nevilties, suicidinė. Tai madinga, tuo manipuliuojama. Kad ir kaip būtų, reikia gyventi, laikantis tam tikrų normų, panašiai kaip laikomės kelių eismo taisyklių. Jei Vilniuje imsi važinėti kairiąja kelio puse, nes tau taip patogiau, įdomiau, *kiečiau*, pradėsi kelti grėsmę ir sau, ir aplinkiniams. Tos taisyklės, arba Dievo įsakymai, yra tarsi psichologinės atramos, palaikančios harmoniją. Jei principingai jų laikysiesi, jei tave auklėjo pagal jas, būsi laimingas ir pats, ir netrukdysi tokiems būti visiems aplink tave.

Kodėl kenkėjai, nusikaltėliai, alkoholikai arba į ką nors kitą įjunkę žmonės negali sustoti, laikytis, pavyzdžiui, blaivybės. Todėl, kad jie yra pripratę taip gyventi, jiems tiesiog sunku pakeisti mąstymo kryptį. Jie netiki ir nėra pratę būti garbingi, geri, svarūs, dori. Praeitį tempia juos atgal, jie save niekina, manydami, kad nėra verti nieko gražaus, šviesaus. Todėl krinta atgal į pagiežos ir nevilties liūną. Arba atvirksčiai – nepagrįstai susireikšmina.

O Tarkovskio „Nostalgija“? Ar ji nekankina?

„Nostalgija“ yra vienas mylimiausių mano filmų. Senokai, aišku, mačiau. Bet kaip jis, tas herojus, surado jėgų, sunku net patikėti.

Vis prisimenu epizodą: atsitiktinai sutiktai mergaitei italei jis pasakoja rusišką anekdotą apie tai, kaip vienas žmogus ištraukė kitą iš pelkės, o tas pyksta ir sako: „Kvaily, aš čia gyvenu.“

Panašiai ir yra. Žinau, nes gyvenau toje pelkėje. Girtuoklis, kuris niekaip negali patikėti, kad galima norėti negerti... Mano atveju taip ir buvo, aš ilgą laiką maniau, kad šiame žiauriame pasaulyje, kuriame jaučiamės tarsi įkliuvę į spąstus, neįmanoma gyventi be alkoholio – jis suteikia iliuziją ir darosi lengviau gyventi melo, neteisybių apsuptyje.

Sykį mane labai giliai nusmelkė tokia paprasta mintis: „Jeigu jau atėjai į šitą pasaulį blaivus, tai turi toks išlikti iki galo.“

Mačiau BBC filmą, kuriame pateikiami labai svarbūs, mokliškai pagrįsti faktai: iš 20-ies ten pateiktų ir detalai aptariamų psichoaktyvių narkotinių medžiagų alkoholis užima penktą vietą – pirmauja heroinas, kokainas, gatvinis metadonas ir barbituratai. Nikotinas, atrodo, yra dešimtoje, LSD septynioliktoje, o alkoholis – penktoje vietoje. Britai, atsižvelgdami į svaigalų kenksmingumą, įtaką mirtingumui ir priklausomybės lygį, padarė tyrimus, kaip veikia šios psichoaktyvios medžiagos, kaip keičia sąmonę, mintis. Žmonės prasigeria ne tik Lietuvoje ar Rusijoje.

Prancūzai turi tokią draugiją *Accueil Jacquaire* – „Jokūbo kelio draugai, brolija“. Ji net gauna simbolinę valstybės paramą, kad galėtų priimti piligrimus. Viena nuostabi, inteligentiška, bet gerokai prasigėrusi šios brolijos narė, mokytoja, atvirai kalbėjo apie padėtį Prancūzijoje: „Čia tas gražus kultūringas vyno gėrimas yra visiškai akių dūmimas. Prancūzai prasigeria iš esmės.“

Ta jų vynininkystė, aišku, yra milžiniškos įplaukos į valstybės biudžetą. Kaip Lietuvoje degtinė su alumi. Mes neturime nei automobilių ar lėktuvų pramonės, nei naftos, todėl reikia, kad tauta, nors ir apkvaišusi, nors ir išsigimstanti, kaip nors pripildytų biudžetą, antraip valstybė bankrutuos. Lyg ir norima, kad būtų daugiau šviesių protų, bet elgiamasi visiškai atvirkščiai. Aišku, jeigu mes su tamsta būtume alaus ar degtinės gamyklų savininkai, mums labai rūpėtų, kad mūsų „produkciją“ pirktų. Vis dėlto gerai, kad mudu nepardavinėjame nei degtinės, nei alaus.

Esame rūmuose, kuriuose mokėtės savo amato – kino režisūros. Ką Muzikos ir teatro akademija suteikė profesiniu požiūriu? Kas buvo Jūsų mokytojai, davę kažką daugiau, negu apibrėžia mokymo programa?

Man ypač brangi kalbos kultūros dėstytoja Valerija Vaitkevičiūtė, amžiną jai atilsį. Atėjęs studijuoti, turėjau stiprų zarasiškiams būdingą akcentą su lenkiškomis, rusiškomis priemaišomis, stipriai ištempdavau balsius. Nors dėstytoja mane skalpavo, juokdavosi kartu su visais iš mano tarimo ir kirčiavimo, man ji nebuvo kirvis kaip kitiems. Gal todėl, kad stengiausi, buvau nuolankus... Žodžiu, tapau jos draugas. Ji dar spėjo palaiminti mane prieš šią kelionę, o išlydėdama paprašė, kad būtinai paimčiau 200 litų. Gražinau šią garbės skolą prieš pat jos mirtį.

O iš profesinės pusės, aišku, svarbiausias buvo Henrikas Šablevičius, apdovanotas begaline meile žmonėms ir gyvenimui. Jisai suorganizavo neįkainojamos vertės keliones – lankėmės pas Kieślowskį, kuris Lodzėje surengė mums paskaitelę, o pas

Zanussį gyvenom jo užmiesčio viloje su celėmis lyg vienuoliai. Jis *visus* mus priėmė, ir tai buvo Šablevičiaus nuopelnas, jo filmų pripažinimo rezultatas.

Dar labai daug davė šviesaus atminimo Vytautas Čibiras – man imponavo jo mąstymas ir elgesio kultūra. Graži, didinga, aristokratiška laikysena tais laikais kai kam atrodė gal nereikalinga poza, bet tai buvo šio režisieriaus savastis.

Aišku, ir Juozas Javaitis, atėjęs kaip jaunas dėstytojas, atnešė visai kitokią „piterišką“ mąstymą, tai irgi buvo svarbu.

Dar labai mėgau Marijanos Malcienės kino ir meno istorijos pamokas. Ji nuostabi moteris, puiki dėstytoja.

Esu dėkingas Gražinai Arlickaitei, atkreipusiai dėmesį į pirmuosius mano bandymus kine. Prisimenu, parašiau kažkokį scenarijų su mistiniais, detektyviniais elementais, kai parodžiau, ji buvo maloniai nustebusi ir paskatino mane nesustoti. Šis prisiminimas vėliau suteikė man jėgų atsitiesti, patikėjau, kad gal ir verta likti gyvam.

Rokas Eltermanas pastatė filmą „Man yra klinikinė depresija, ir aš rūkau žolę“. Kaip vertinate žmones, kuriems labai patinka elgtis egocentriškai – štai, žiūrėkite, kaip man blogai! Jeigu būtumėte to žmogaus mokytojas, ką jam patartumėte, kol jis dar yra jaunas, kokius kelio į naują gyvenimą ženklus parodytumėte?

Deja, nemačiau Roko filmo, bet gal jis kažkuo panašus į manąjį – abu bandome pažvelgti į save. Kartu įviliame ir kitus, kad klausytųsi svetimos išpažinties. Vieniems smagu matyti, kaip skalbiami nešvarūs kieno nors marškiniai, kitiems – ne. Vieniems patinka aptarinėti svetimas bėdas, kitiems – ne. Tiesiog vieni susitapatina, o kiti – ne.

Nematęs to filmo, negaliu spręsti, ar jo autorius turi problemų, ar ne, o jei turi, tai kokių. Kad ir kaip būtų, tas filmas turbūt atveria vidinį jo skausmą, gal yra šiek tiek (ar gerokai) ironiškas, gal net linksmas. Gal žmogus jau išvis yra praradęs tikėjimą, todėl tyčiojasi iš savo kasdienybės, iš savo gyvenimo, iš būties. Man atrodo, tokiam žmogui pirmiausia reikia padėti susivokti, kad tyčiotis nei iš savęs, nei iš kitų negalima. Jeigu žmogus turi šiokią tokią moralinį pagrindą, garbės kodeksą ar kaip tą vadintume, būtų galima, užmezgus draugišką pokalbį, apeliuoti į jo tikėjimą kitais, kad bandytų juos išgirsti ir suprasti, kad jaustų atsakomybę už tai, ką jiems sako ir rodo, suvokdamas galimas *pasekmes*. Aišku, šiuo atveju vargu ar padėtų religija. Reikėtų išsiaiškinti, kas yra tikrasis nuolankumas, kaip svarbu siekti vidinės ir išorinės harmonijos, kai žmogus stengiasi, kad būtų gerai ne tik jam, bet ir kitiems.

Ir ne todėl, kad Rokas rūko žolę ar pan. Jeigu nori nors kiek *tikriau* ir harmoningiau gyventi, turi suprasti, kad maivydamasis galbūt busi populiarus, bet nustos buvęs savimi. Chaotiškas mąstymas yra nulemtas „postmodernistinio“ nusiteikimo, kad niekas niekam nieko nereiškia, kad galima tyčiotis iš visko. Galima demagogiškai apžaišti bet kurią tezę, aksiomą, apversti ją aukštyn kojomis vien tam, kad pademonstruotum tariamą savo erudiciją. Tačiau, geranoriškai mąstant, bet koks meno kūrinys yra (ar bent jau turėtų būti) vertingas tiek, kiek suteikia žmonėms vilties ir šviesos. Juk negerai, jeigu menas pastūmėja pasikarti... Jis turi suteikti nors mažą viltį. Ir nemanau, kad tai tik krikščionims būdingas požiūris. Esu tikras, kad tai bendražmogiška. Labai paprasta: jeigu atėjai gyventi į šitą pasaulį, turi elgtis

garbingai. Bent jau taip, kad kuo mažiau kenktum tiek sau, tiek ir kitiems. Dažniausiai tie, kuriems viskas atrodo beprasmiška, būna tokie įtaigūs, kad užkrečia ir aplinkinius, net jeigu šie dar išvelgia kokią nors prasmę. Dėl vienu ar kitu priežasčių praradę tikėjamą gyvenimu arba nespėję to jausmo įgauti, visi pradeda „f**kintis“, „siuntinėti“ vieni kitus... Tai atsinešama iš šeimų, iš kiemų, iš mokyklų, kuriose susidaro neigiama terpė.

Kaip manote, kurio iš dešimties Dievo įsakymų yra sunkiausia laikytis?

Nebuvau apie tai rimtai susimąstęs, bet turbūt „Neturėk kitų dievų...“ Svarbiausia nepasiklysti. Jeigu pradedi grybauti, jeigu išklysti iš kelio, galima išprotėti. Todėl žmonės, neturintys tvirto charakterio, tvirtos psichikos, susidomėję egzotiškais religiniais praktikomis, sektantiškais ideologijomis, dažnai paklysta. Šis įsakymas duotas tam, kad nepradėtume klaidžioti. Visi įsakymai yra tarsi griežtų prevencinių taisyklių programa, surašyta vienu tikslu – padėti žmogui nepasiklysti ir gerai jaustis. Tačiau būtina vadovautis visa nedaloma visuma – visomis taisyklėmis, ne tik tomis, kurių lengva laikytis, bet ir tomis, kurių laikytis sunku arba nesinori. Tarkim, „nevok“ ir „nežudyk“ daugumai yra visiškai neginčijamos tiesos. Bet štai įsakymą „negeisk svetimo vyro ir moters“ daugelis ignoruoja, laikydamiesi požiūrio, „jei labai norisi, vadinasi, galima“ arba teigdami, esą reikia klausytis širdies. O juk minėtas Dievo įsakymas prasmingas ne todėl, kad tai Dievo žodžiai, o todėl, kad ištikimybė svarbi pačiam šio principo besilaikančiam žmogui, psichinei jo sveikatai. Meilė nėra chemija, emocijos ar hormonai, meilė – tai apsisprendimas.

Ne visiems pasiklydusiems pavyksta išlaviruoti tarp interneto, numerologijos, horoskopų, budizmo, Mirusiųjų knygos, Korano, Toros ir t. t. Manau, daugeliui laikytis vieno kelio yra sunkiausia todėl, kad ilgainiui jis pasidaro nepakeliamai rutiniškas ir nuobodus. Tada žmogus, neatlaikęs tos rutinos, pameta kelią. Ir dažniausiai tik gyvenimo pabaigoje suvokia savo paklydimų kainą. Tą paskutinę teismo dieną, kai guli mirties patale, norom nenorom prisimeni, ką gero ir blogo padarei – tada ir degi. Mačiau, kaip „degė“ mano mylima močiutė. Žinią apie jos mirtį gavau po penkiolikos dienų, kai buvau išėjęs į kelionę. Dar spėjau ją aplankyti Zarasų ligoninėje prieš išvykdamas. Jai buvo prasidėjusi agonija. Manęs paklausė, ar esu tikintis. „Taip, močiute.“ Ji vos girdimai lyg sau sušnabždėjo: „Koks tu laimingas...“ Labai nuoširdžiai tą pasakė. Mačiau, kad „nelabasis“ ją griebia kaip reikiant. Jai labiau skaudėjo ne fiziškai, o dvasiškai. Akys buvo visai išdžiūvusios, pirkau jai dirbtines ašaras. Raudonomis akimis sėdėjo kaip siaubo filme, tiesiog degė, nerasdama sau vietos. Amžiną jai atilsį...

Vėliau keliaudamas mažiau: jei niekuo netiki, jei esi prakeikęs, pasmerkęs visą žmoniją, tada vargas tau, žmogau, ir kai gyveni, ir kai miršti. Jeigu leidi sau į viską nuspjauti, išpažįsti blogį, tai gadini ir sau, ir kitiems gyvenimą, sėji mirtį. Gal net nesąmoningai, tiesiog iš įpročio. Gal net nesuvokdamas, kad tai, ką kasdien darai, mato kiti, kiekvieną akimirką tu esi šioks toks pavyzdys kam nors gatvėje, poliklinikoje, bet kur. Pavyzdys net ir tiems, kurie tavęs nepažįsta. Noras būti išskirtiniam, *kietesniam* už kitus trukdo rasti tikrąjį savo kelią. Vedami puikybės, žmonės patys išmuša sau pagrindą iš po kojų. Puikybė yra viso blogio pradžia – tą suvokiau kelionėje. Tai yra Pandoros skrynia, visų žmonijos bėdų pradinė priežastis. Konkuravimas yra lyg ir geras, lyg ir sveikintinas dalykas, atrodo, jis užtikrina

progresą. Bet jame tūno viena mažytė paklaida – kai puikybė ir noras būti stipresniam, gražesniam, protingesniam virsta noru menkinti, niekinti, išnaudoti kitus. Kai visai nelieka tikėjimo, kad ne pinigai svarbiausia, prasideda nuopuolis. Visiems dabar svarbiausia yra pinigai. Kaip susimokėt, susimokėt, susimokėt. Iš tikrųjų svarbiausia yra dvasios harmonija, o ne ta pragaištinga migla.

Dėkoju už pokalbį.